

Angalanermit nalunaarusiaq: Ataatsimiinneq ICASS VII 2011

ICASS VII

ICASS Ataatsimiinneq ukiut pingasukkaarlugit ingerlanneqartarpoq IASSA-mit. IASSA tassaaavoq International Arctic Social Sciences Association, siulersuisunit aqunneqartoq, qinikkanik arfineq pingasunik inuttaqartoq, ukiut pingasukkaarlugit qinerneqartartunik. IASSA-ip ingerlatai allattoqarfimmit aqunneqarput.

The International Congress of Arctic Social Sciences (ICASS) oqaatigineqartutut ukiut pingasukkaarlugit pisarpoq tamatumunngalu atatillugu aamma IASSA-mi ilaasortat ataatsimeersuartarlutik. Ataatsimiittarneq nunani ilaasortaasuni taartigiaattumik ingerlanneqartarpoq, arfineq marlussaannillu ICASS ukioq manna Akureyri-mi, Islandimi ingerlanneqarluni.

Ataatsimiinnernik allaaserinninnerit eqikkaanerilluunniit aallarniisunit assigiinngitsuneersut atuarneqarsinnaapput IASSA-p quppersagaani: <http://www.iassa.org/programme>.

Ataatsimiinneq junip 22-ianiit 26-ianut sivisussuseqarpoq, ullut tamarmik ataatsimiiffiullutik. Ataatsimiinnerit sammisallu pillugit annertunerusumik paasissutissanik pissarsigit matuma ataatungaani allassimasuni.

MIPI-p peqataanera

MIPI ataatsimiinnermi peqataavoq marlunnik siunertaqarluni – pingaernerutillugu inooqatigiinnermut tunngasutigut ilisimatuutut misissuinerni nutaanik ilisimalikkanik MIPI-p suliaanut sulineranullu attuumassuteqartunik pissarsinissaq. Aappaattut MIPI nammineq ataatsimiititsivoq, aallarniutit marluk ilanngullugit, inooqatigiinnermut tunngasutigut ilisimatuutut misissuinerni meeqqat inuusuttullu soqutigineqarnerulernissaat siunertaralugu.

MIPI-p ataatsimiititsinerata saniatigut meeqqanut inuusuttunullu tunngasunik aallarniutaasut annertunngillat, taamaammallu aallaavigisinnaavarput meeqqat inuusuttullu atugarisaasa ilisimatuutut misissuinerni sammineqarnerunissaat Kalaallit Nunaanniinnaanngitsoq pisariaqartinneqartoq. Taamaammat MIPI-p peqataanera meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat ataatsimiinnermi ersittumik ilaatinneqarnissaasa qulakkeernissaanut pingaaruteqarsimavoq.

MIPI-ip ataatsimiititsinera

MIPI-ip ataatsimiititsinera aallarniutinik marlunnik imaqarpoq. Aappaa MIPI-p suliffeqarfiunera suliallu suliarisagut pillugit, aappaalu meeqqat Kalaallit Nunaanni inuunermi atugarisaat, MIPI-p nammineq 2008-mi misissuisimaneranik tunngaveqartoq. Nalunaarusiaq MIPI-p nittartagaanit

www.mipi.gl -ikkut aaneqarsinnaavoq imaluunniit pappiaqqami allassimasunngorlugu allattoqarfimmit, Nuummi Hans Egedep Aqqutaa 5-imi piniarneqarsinnaavoq, kalaallisut, qallunaatut tuluttullu.

Piffissami tamatumani erseqqissaatigaarput nalunaarutip taassuma ingerlaavartumik nutartertarnissaa pisariaqartinneqartoq ineriartornermut malinnaasinnaassagaanni. Mipi isumaqarpoq kalaallit meeerartaanut arlaqaqisunut pissutsit atugarineqartut isornartoqartut paasiinnarnissaat naammanngitsaq, tamanna aalajangiisartut tungaanniit iliutsinik malitseqartitsineqanngippat.

Allattoqarfiup nammineq aallarniinerata saniatigut MIPI-p aallarniisussanik, tamarmik Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimatuutut misissuisimanerminnut sullissinernillu attuumassuteqartunik saqqummiussisussanik, avataaniit qaaqqusisimavoq.

Ajoraluartumik ataaseq, Jakob Christensen aggersinnaanani nalunaarsimavoq, taassumali Ph-d-projektia "Ungdom og Urbanitet i Grønland – Kompetencer, kreativitet og visioner – en analyse af unges fortolkning af byen" link-imi uani atuarneqarsinnaavoq:

<http://issuu.com/77jcm/docs/fullversion> taaguuteqarluni ; Young Entrepreneurs - Dynamic Leaders.

MIPI-ili naleqquttunik aallarniisut marluk sulit tikilluaqqusinnaasimavai. Siulleq, MIPI-p nammineq saqqummeereernerani tullinnguuttoq Jean-Michel Huctin (Universitu of Paris og Uummannaq Polar Institute) Uummannami Meeqqat Angerlarsimaffianni suliarisimasaminik saqqummiussisoq, qulequtaralugu: *Child Neglect and Culturally relevant education in Greenland; the experience of Uummannami Meeqqat Angerlasimaffiat, the children's home in Uummannaq.*

Jean Michel Huctin-ip meeqqat Uummannami Meeqqat Angerlarsimaffianiittut pinngortitamut qangali pisarnek malillugu attaveqarneq ilinniarlugu misigalugulu qanoq nuannaralugu iluaqutigigineraat allaaseraa. Meeqqat Angerlarsimaffiata sumiiffimmi piniartut qanimut suleqatigai, taakkualu meeqqat sivirusumik qimussimik angalaarnerminni ilagisarlugit. Meeqqat ilaatigut ikioqatigiinneq, uisanartoqartillugu naammassinnissinnaaneq ilikkartarpaat, tamatumalu saniatigit meeqqat namminiussusiat nakussassarneqartarluni, peqataasinnaanermillu misigisaqartittarlugit. Pinngortitami misigisat aamma malunnartumik meeqqanut misigisaqapiluttarsimasunut nakorsaatitut iluaqutaasarpog.

Uummannami Meeqqat Angerlarsimaffianni meeqqat aallaavigalugit filmiliami filmilioqataasutut Jean Michel Huctin-ip aamma filmi *Inuk* ataatsimiinnermi takutippaa. Filmii assut pitsaasuvoq, kalaallinik sanngiitsutut pissutsinut eqqugaasimasutut takutitsinngitsaq. Takusassaqqilluinnartoq

filmertarfinni dvd-tulluunniit saqqummerpat. Filmimi pineqarpoq Inuk, nukappiarannguaq Nuummi arni imerajuttuusoq inooqatigalugu najugaqartoq. Angutaa Inuk meeranngusoq ajunaarnikkut toqusimavoq. Anaanaasup ajornartorsiutai soorunami Inummut sunniteqarput naggataatigullu Uummannami Meeqqat Illuanniinnissamut neqeroorfigineqarpoq. Tamannalu nukappiarannguaqmut ikinngutini anaananilu Nuummiittut qimassanerlugit aalajangiiffiginiassallugu ajornakusooqaaq.

Jean-Michel Huctin-ip aallarniineranut uigiullugu Mette Raaschou-ip (Aarhus Universitet) Nuummi Ilimmarfimmi suliarisimasani saqqummiuppa, qulequtaqartoq: *Reaching for the World and Future*. Mette Raaschou-ip saqqummiussai malillugit inuusuttut universitetimi atuartut siunissartik sumiuussusertik nunarsuarmioqataanertillu aallaavigalugit pilersaarusiortaraat ilimanarpoq. Taamaasilluni Kalaallit Nunaata nunasiaasimanera inuusuttut misigisimaneranniippiarunnaarsimavoq, qanga nanertugaasutut misigisimasarsimaneq imminnut atatinngilaat, siumullu periarfissanullu nutaanut isigalutik. MIPI-p neriuutigaa Mette Raaschou-ip saqqummiussaa nittartakkatsinnut ikkussinnaassallugu naammasseriarpap, tamatumuuna sulinermini angusarisai tamanit takuneqarsinnaalerniassammata.

Ataatsiminnermik aaqqissuussisut MIPI-p aamma Oxana Yashchenko (University of Alaska Fairbank) ilisaritippaat. Ataatsimiinnermi peqataavoq aallarniuteqarluni qulequtaqartumik: *International Educational Youth Forum Seliper 2011*. Oxana Yashchenko-p inuusuttut Chukotka-meersut nunat tamat peqataaffigisaannik inuusuttunut aasaanerani katerisimaarnermut Ruslandimi (Seliper) ingerlanneqartumi peqataanissamut periarfissaat peqataasimanerallu eqqartorpai. Inuusuttut Chukotka-meersut aallaqqaammut peqataanissamut qaaqusaasimangillalluunniit, nalaatsornikkulli namminneq paasisimallugu peqataanissamut qinnuteqarsinnaallutik. Peqataasussanut annertuunik piunasaqaateqarpoq, suliamik ingerlatamik takutitsissallutik, cv-nik karakterinillu scanniissallutik, tamakkulu qinnuteqaatip tunniunnerani ilanngullugit tunniunneqartussaallutik. Chukotka-mi inuusuttut internettimut annikitsuinnarmik atuisinnaapput, suliamik pinngitsoorani suliarisassaminnut, angalanermullu peqataanermullu akiliutinut aningaasaliisussanik pissarsiniarnerat ajornakusoortorujussuulluni. Taamaammat inuusuttut Ruslandimeersutut allani najugaqartunut periarfissarissaartiginnigillat, Oxana Yaashchenko-llu oqarnera malillugu tamatuma allanngortinnissaanik annertunerusumik iliuuseqartoqarani. Tassami avinngarusimasuniit Rusland-ip sinneranut angalasunit taamaallaat tamaanaartuinnarnik attaveqartoqartarami, taamaammallu Chukotkami inuusuttut Ruslandip sinnerani inuusuttunut ilaasutut misigisimanarani, tungaviusumik pissutsit atugarisatik allaalluinnarmata.

Sammasat ataatsimiititsinerillu ICASS VII-imi

MIPI ataatsimeersuarnermi allat ataatsimiititsinerinut arlaqartunut peqataasimavoq. Ullut tamaasa ataatsimiititsinerillu tamaasa ataatsikkut qulit tungaannut amerlassuseqartut sammisanut assigiinngitsunut tunngasut ingerlanneqartarput. Ataatsimiititsinerni tamani aallarniutit 3-8 assigiinngitsut saqqummiunneqartarput, sammineqartumut ataatsimiititsinermullu pineqartumut attuumassuteqartut. MIPI-p ataatsimiititsinera sammisamut 3-mut inissinneqarsimavoq.

Sammasat imatut immikkoortitigaapput.

1. Climate and environmental Changes – Impacts, Adaptation and narratives.
2. Economic and Social Development.
3. Living Conditions, Community Development, Quality of Life and Human Resources
4. Population, Mobility, Migration and Borders
5. Governance, Politics, Legal Issues and Resource Management
6. Health and Wellness
7. Culture, Art, Knowledge, Values, Images, Creativity, Ideology, History, Religion, Heritage and Archaeology
8. Communication, Media and Film-making
9. Education
10. IPY (Inuit Polar Year) Lessons and Legacy; Inclusive Topics; Research Methods and Collaboration and Data Management.

Soorunami ataatsimiititsinerit aallarniinerillu tamarsuarmik MIPI-mut peqataaffigissallugit naleqqutinngillat, naleqqutulli aallarniissutit meeqqanut inuusuttunullu tunngasut imaluunniit meeqqat inuusutullu atugaannut sunnuteqarsinnaasut tamaasa tusarniarsarisimavagut. Matumunnga malitsigitillugu ataatsimiititsinerit aallarniinerillu MIPI-p peqataaffigisimasasa ilaminngui takusinnaavatit. Annertunerusumik paasissutissanik kissaateqarussi allattoqarfik attavigineqarsinnaavoq ugguunna mipi@nanog.qi imaluunniit oqarasuaatikku 34 69 40 / 34 69 42 atorlugit.

Ataatsimiititsinerit aallarniutillu

Sammasaq 1: Climate and environmental Changes – Impacts, Adaptation and narratives.

Environmental Contaminants and Human Health in the Arctic.

Sammasaq 1-imi ilaatigut mingutsitsissutaasut Nunani Issittuni Avannarlerni annertusiartortut pillugit aallarniisoq tusarnaarparput. Aallarniisup Arja Rautio Thule Institute-meersup erseqqissaa-tigaa Issittuni mingutsitsineq nunarsuarmut tamarmut sumiiffimmullu ajornartorsiutaasoq, inuit

peqqinnerannut sunniuteqartoq inuillu ataasiakkaat peqqissutsikkut navianartorsiortillugit. Aammattaarlu sumiiffimmi naalagaaffimmilu aningaasaqarnermut annertuumik attuumassuteqarpoq, kiammi ajoqusernerit akilertussaassavai? Sumiiffiit assigiinngitsut assigiinngitsumik eqqugaapput, taamaammat naleqquttuussaaq iliuusissat ataatsimoortumik pilersaarusiornissaat. Taamaaliornikkut sumiiffiit eqqugaanerpaasut, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni Kitaata Avanna, pisariaqartitsineq naapertorlugu ikiorserneqassapput, ajornartorsiutit annertusivallaartinnagit. Arja Rautio-p aamma oqaatigaa ineriartorerup qanimut malinnaavigineqarnissaa ajornartorsiutillu takkukkumaartut iliuuseqarfiginissaannut sillimanissaq qulakkeerniarlugit suliat assigiinngitsut tungaasigut ilisimatuussutsikkut misissuinerinik ilinniagaqarnernillu aallartinneqarnissaa isumatu-saarnerussasoq. Assersuutigalugu tassaasinnaalluni sumiiffinni eqqugaanerpaasuni imermik eqqiluitsumik pissaqarnissaq.

Sammasaq 4: Population, Mobility, Migration and Borders

Youth and Contemporary Rural-Urban Migration in Alaska.

Alaskami Anchorage-imi Universitetemit Marie Lowe Alaskami inuusuttut akornanni nuttarneq pillugu oqaluttuarpoq. Marie Lowe-p oqarnera malillugu nunat illoqarfiillu akornanni inuusuttut nuttarnerannut peqqutaasut annersaat tassaapput suliffissaqarniarneq, ilinniarfissaqarneq avinngarusimasunilu inuuniarnermut aningaasartuutit qaffasinnerat. Misissuineratali aamma takutippaa, amerlasuut inersimasunngornerminni nunamut nooqqittartut, qularnanngitsumik inuiaqatigiinni qanimut imminut ataqatigiinneq eqqissisimanarneratalu maqaasinerat pissutigalugu. Taamaammat imaannerugunarpoq nunat illoqarfiillu akornanni nikerarneq pineqartoq, nuttarneq pineqarani. Nuttartarneq imaassinnaavoq ilinniarniarnermik, suliffimmik, peqqinnissaqarfimmut attaveqarsinnaanermik imaluunniit allanik qinerlernerusoq, pinngorfimmut utinnginnermi.

Sammasaq 5: Governance, Politics, Legal Issues and Resource Management

Inuit Governance and Leadership: Youth Voices From Nunavut and Nunavik.

Sammasaq 5-imi inuusuttut Nanuvut-meersut aamma Nunavimmeersut pillugit politikikkikkullu periarfissarisat pillugit aallarniisup saqqummiussineranut MIPI peqataavoq. Sumiiffiit marluusut tamarmik ilinniartut ilinniarnerminnik taamaatitsisarnerat nalaataraat, taamatullu aamma illoqarfiit avataanni annertunerusumik ilinniagaqarnissamut periarfissat annikeqalutik. Kitaamiut atuartitsinermik ingerlatseriaasiatigut inuusuttut ilitsoqqussaralugu oqaatsitik annaasarpaat, aammalu misilittakkamik angerlarsimaffimminni pissarsiarisimasamik atuarfimmilu periutsip atornerqartup assigiinngissuseqarnerat malugilluartarlugu.

Politikeritoqqat periarfissat tamaasa atorlugit oqaluttuarput inuusuttut nunap siunissarigai, inuusuttulli ajunnginnerusunik periarfissaqarnissaat imaluunniit aalajangiiniarnerni peqataanissaat qulakkeerniarlugu qanoq iliuuseqassanatik. Thierry Rodon-ip (Carleton University, Canada) eqqartorpa soorlu “old boys club”-ip inuusuttunut iserfigeqqusaanngitsoq, oqallisigineqartuarlunili inuusuttut isumalluarfigineqaqisut. Inuusuttullu nammineq oqarlutik politikerinit sumiiffinniluunniit siulersortinit tatigineqarneq tapersorsorneqarnerlu annertuumik amigaataasoq. Akerlianilli inuusuttut nalornisiginngilaat siulersortimut pitsaasumut pisinnaasat suut ilisarnaataanersut. Naleqartitat soorlu allanik ataqqinnineq, nakkutilliineq, allanik salliutitsineq, maligassiuilluarneq, ilisimasaqarneq pitsaasuunerlu assersuutaannaapput inuusuttut isumaat malillugu siuttuulluurtup ilisarnaatigisariaqarai.

Sammissaq 9: Education

Pedagogical practices applied in and out of formal institutions in Arctic Greenland

Suna Christensen Roskilde Universitet-imeersoq atuartitsinermi periuseq pillugu aallarniuteqarpoq, tassalu atuarfiup ilusiligaanerata sumiiffimmi pissutsinik aallaaveqarnerusumik meeqqat inuusuttullu ilinniarnissamut pisariaqartitsinerannut naleqqussarnissaanik pisariaqartitsineq. Nunani Issittuni atuarfiup ilusiligaanera kitaani ilusiliinermik annertuumik aallaaveqarpoq, nunap inoqqaavinut atussallugu immikkut pisariaqartitanik naammassinninniarnissamut naleqqutinngitsoq.

Meeqqat “ajornartorsitutit” imaluunniit atuarfimmi “pikkorluttutut” naqissusernerannut taarsiullugu ilusiliineq meeqqanut naleqqussarneqartariaqaralarpoq. Iliuussissanik nutaanik nassaarniarneq naammattutut oqaatigineqarsinnaanngilaq, immaqqa sinaakkusiineq tassaassaaq aaqqissuuteqqittariaqartoq.

Sammissaq 3: Living Conditions, Community Development, Quality of Life and Human Resources

Beyond the difference: the parallelisms between the context of Amazonian and Arctic People.

Strategies for breaking out of poverty

Marilú Beatriz Canales Languascos-ip misissuisimanerani siunertaasimavoq Canadap issittortaani Inunni aamma Peru Iquitos-ini (Amazonindianere-ni) aningaasatigut piitsuunerup iliuuseqarfiginiernerani iliuutsit suut atorneqarnerisut paasiniarnissaa. Amazonas siammassissorujussuarnik inoqarpoq, kulturikkut oqaatsitigullu amerlasuunik assigiinngissuteqartitertunik. Misissuinermi sammineqarput ilinniartitaaneq, misissorneqarlunilu tamanna Canadami Inuit Perumilu Iquitos-illu akornanni assigiimmik piitsuunermik qimatsissutaasussatut isigineqarnerisooq.

Atuarfik assigiinngitsunik isumaqarfigineqarlunilu isummersorneqarpoq. Peru-mi ilinniagaqarneq inuttut ineriartornermut ilaasutut pisariaqartutut isigineqarpoq, aammalu meeqqat angajoqqaaminnit inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaasumik ingerlaavartumik inuttut pitsaanerulernissamut ineriartorniarnermi annerusumik pitsaanerusumillu angusaqarnissaat ilimagineqarluni. Peqatigitillugulu atuarfik atuartumut isumannaatsumik inuunissaanut sillimmataalluni, naalagaaffik sutigulluunniit inuuniarnermut ikiorsiissuteqarneq ajormat. Canadami atuarfik piumasaqaataavoq akeqaranilu – isumannaatsumik inuunissamut sillimmataanani Peru-misulluunniit siunissamut iluarsiissutaanani, naalagaaffiup inuuniarnermut sillimmataanissaq pisussaaffigimmagu. Peqatigitillugulu Canadami pingaartinneqarnerulluni meeqqat angajoqqaamittulli inuunissaat – piniartuullutik, aalisartuullutik il.il.

Tamatuma saniatigut Peru-mi kinguaariinni arlaqartuni ilinniagaqarneq pingaartitaasimavoq, Canadamilu kinguaariinni ikittuinnarni tamanna pisimalluni. Peru-mi atuarfimmik ilinniagaqarnermilu anguniagaasoq tassaavoq inuit ajunnginnerusut pilersinnissaat tamatumuunalu inuiaqatigiit ikiorlugit. Oqallisigineqarpoq ilinniagaqarneq kitaani inuiaqatigiinnut ilanngutsitaanermut sakkutut isigineqarsinnaanersoq – immaqa Peru-mi tamanna pilluni, Inuilli inuiaqatigiit pioreersut ingerlateqqiinnarnissaannut misiliinermi atorerullugu.

ASI-II

Arctic Social Indicators-imik (ASI) suliaqarnermi tunuliaqutaasoq tassaasimavoq nalunaarusiaq – Arctic Human Development Report. Joan Nymand-ip allallu oqaluttuarnerattut, ASI-I-imik sulineq malunnaatit ikittunnguit nassaariniarnerinut atorneqarsimavoq. ASI-II-li malunnaatit misileraanertigut, tatiginassuseqarnermik aammalu inooqatigiinnermut tunngasutigut ilisimatuussutsini sulinerni atorneqarnissaannut piareersaalluni atorneqassallutik. Sammisani aporfik annerpaaq tassaavoq kisitsisinik paasissutissanik pissarsiniarnerup ajornassusia. Sammisat arfinillit toqqarneqarput – 1) Peqqissuseq, 2) Materiel WII-being. 3) Ilinniartitaaneq, 4) Kulturikkut peqqissuseq/patajaassuseq, 5) Pinngortitamik attaveqarfeqarneq, 6) Inuunermik aqutsineq – misiligaalluni malunnaatit putorisat nassaariniarlugit.

Ataatsimiititsinerup 03.63 Arctic Social Indicators pillugit affaa siulleq nunap immikkoortortai, Issittormiut ingerlatami agguataarnerattut, kisitsisinik paasissutissaatimik iluoornerinik misissuinerit sumut killinnersut takutinniarlugit saqqummiipput. Nunap immikkoortortaani assigiinngitsuni kisitsisinik paasissutissiissutinik pissarsinnaaneq annertuumik assigiinngissuteqarpoq – Kitaata Avannaani kisitsisit paasissutissiissutit pitsaanerpaat pigineqarlutik pingaartumillu Ruslandimi kisitsisinik paasissutissiissutinik pissarsiniarneq ajornartorujussuusoq malunnarluni.

Sammissaq 6: Health and Wellness *Peqqissuseq aamma Inuulluataarneq:*

Sexually Transmitted Infections in Greenland

Periuseq ingerlatami Elisabeth Rink-imit allanillu atorneqarsimasoq taaneqartarpoq Community Based Participatory Research (CBPR). Periutsimut tunuliaqutaasoq tassaavoq, inuuniarnermi peqqissutsikkullu ajornartorsiutit ilungersunartut immikkut ilisimasallit “avataaneersut” siunnersuuteqarnerisigut ilitsersuussinerisigullu ajunnginnerpaamik aaqqiivigineqarneq ajortut. CBPR-ili akerlianik inuiaqatigiinnut/peqatigiinnut ilisimatuussutsikkullu misissuisunut piunasaqaateqarfivoq. Kinguaassiuutitigut nappaatit nunap inoqqaavisa akornanni tunillaassuunnerannut qanoq avannarpasitsigisumiinneq apeqquataavoq – USA-mi annikinnerpaajulluni Kalaallit Nunaannilu annertunerpaalluni. Misissuinerup nassataraa pinaveersaarnermik (USA-mi nalinginnaasuusumut) apeqqutip peerneqarnera, Kalaallit Nunaannit ilisimatitsisut tamarmik isumaqatigiimmata taamatut aperineq naleqqutuunngitsoq. Ataatsimut isiginnilluni kalaallit atoqatigiinnermut ammasuusutut isigineqarput, qallunaallu atoqatigiinnermik oqallisiginninnissamut ammasutut isigineqarlutik. Atoqatigiinnermut inuusuttut pissusaannut tunngatillugu paasinarsisimavoq inuusuttut inuusoqatiminnik atoqatigiinneq pillugu oqaloqateqartartut, angajoqqaatik ajornartorsiutinik salliutitsivallaarmata (naartulissanngilatit), illersornissaq atoqatigiinnerlu pillugit paasissutissat atuarfimmeersuunerupput, oqaluttuussineq salliutillugu – assersuutigalugu usuup puuata qanoq atorneqarnissaanik, atoqatigiittarnerlu piaartumik aallartinneqarsinnaasarluni, aallaaviummat inuit akornanni tatigeqatigiinneqartoq, tatiginninnerup aserorneqarnissaata tungaanut. (Tatigeqatigiinneq pinngorluni inuiaqatigiinnguani kikkut tamarmik imminnut ilisarimasarmata, taamaattumillu takornartanik atoqateqartoqassanani).

Youth Voices on Tobacco: Working with the K’álemi Dene School in the Northwest Territories, Canada

C. G. Jardine aamma CBPR-imek suliaqarsimavoq, tassali inuusuttut namminneq inuusuttunik allanik suleqateqartussat sammillugit. Inuusuttut pujortartarnermik suliaqarnerat iBook-imiippoq, assitaqarluni assigiinngitsunik inuusuttunit peqataasimasunit tamaneersunik. Assit takutippaat pujortartarnerup ajoqutai – assersuutigalugu eqqaavik cigarettikunik ulikkaartuq, aammalu meeqqat taarsiullugit kissaatigisaannik – pinnguartarfik, cigarettikoqanngitsoq – tamatumanilu aamma saqqummerpoq pujortartarneq qanoq nalinginnaatigisoq, inuusuttut cigarettikunik pinnguartarfimmi paaasariaqartarlutik, assimik kissaatigisartik assilisinnagu. Aammalu inuusuttut nammineq assit inuusuttunut allanut saqqummiunneqartussat pillugit apeqqutit saqqummiuppaat –

malunnarsisimallunilu ilisimatuutut misissuisut namminneq angusarisaanniit naleqqunnerullutillu soqutiginarnerusut.

Inuiaqatigiit meeqqallu atuakkamik naammassimmat tunineqarput – atuagaq atuaruminaatsuunngilaq, meeqqalli inuiaqatigiinni pujortartarnermut tunngasutigut qanoq misigisaqartarnerannik takutitsilluarluni. Eqikkaanerlu tassaasimavoq – angusaqaataasoq – iBook – pingaarnerpaanani akerlianilli meeqqat assiliortuullutik suliamik ingerlatsisimanerat pingaarnersaalluni, soqutiginarnersaalluni meeqqanut ilisimasassarsiortunullu ilikkagaqarnarnerpaalluni.

A Postcolonial Analysis of Positive Youth Development: Implications for Health

Positive Youth Development (PYD) piginnaasaqalerniarnermi aallaavittut atorineqartarpoq. Andrey Giles-ip assersuutigisaa tassaavoq *The Above Ground Pool Program for the North Western Territories (NWT)*. Ingerlatami siunertaasoq tassaasimavoq inuusuttut avannaamiut nalunnermik ilinniartinnissaat. 60-ikkut naalerneranni aallartinneqarpoq kujataamiunik ilinniartitsisoqarluni. Ipilluni ajunaartarnerit pinngitsoortinnissaat kisimi siunertaasimangilaq, inuusuttulli akisussaassuseqartuunissaat salliutillugu – tulliullugulu ipillutik ajunaartartut pinngitsoortinniarnissaat. Ingerlataq sunniuteqarsimangilaq – ipillutik ajunaartartut NWT-mi nunap sinneranut sanilliullugit suli amerlanerujarput. Taamaammatt PYD nunasiaqarnerup sunniuteqarneranik isornartorsiorneqarpoq, tassami PYD aqutigalugu kitaamiut pissutsit atugarisaat issittunut nuunneqaannartarmata, naleqqussaanertaqanngitsumik kulturikkulluunniit assigiinngissuseqarneq eqqarsaatiginagu.

Taamaammatt angusarisaq tassaavoq ajornartorsiutit ajornerulernerat pitsaanerulernatillu. PYD Nunani Issittuni atorineqassappat, kulturikkut ataqatigiinneq naleqquttuussaaq – assersuutigalugu ingerlatsinermi utoqqaanerusut peqataatinneqarsinnaapput. Qanga nunasiaagallarsimanermi pissusiusimasut eqqaamasariaqarput aammalu kingunerlutsitsinerit maannamut ajornartorsiutinik nassataqarsimasut – assersuutigalugu imigassamik ajornartorsiutit kingunerlutsitsinermik patsiseqarsinnaapput, inuusuttunik sukasiimaartunut ajornartorsiuteqartitsisut – ajoquserneq tunuliaqutaasoq suliarineqartariaqarpoq inuusuttut sukasiimaartut ileqqulersornerat iluarsineqartinnagu.

Sammissaq 9: Education

NIVI – a Research Project on Interest in and Knowledge on Science Among 8th Graders in Greenland.

Lars Poort-ip ingerlataq NIVI oqaluttuaraa, ilaatigut Inerisaaviup ingerlatarisaa. Kalaallit Nunaanni atuartitsisorpassuupput ilinniarsimangitsut – tamannalu pingaartumik ajornartorsiutaalluni, ilinniartitsisut ilinniarluarsimangitsut meeraanernik atuartitsisarmata, ilinniarluarsimanagerusullu angajulliunerusunik atuartitsisarlutik. Tamatuma kinguneraa siunissami ilinniarsinnaanermut sanngiitsumik tunngavissiineq. Lars Poort-illi oqaatigaa, ilinniartitsisut ilinniarsimangitsorpassuusut suliainnut pikkorissut, ilinniakkatigut pisinnaasaqarpiangikkaluarlutik.

Kalaallit Nunaanni pinngortitamik ilisimatusarnek soqutigineqartorujussuuvoq, pingaartumilli kalaallisuinnaq oqaaseqartuusut fagit tamakkua marluinnik oqaaseqartuusunit ajornartorsiuteqarnerusarlutik. NIVI-mit angusarineqarsimasoq alla tassaavoq internettemik atuinissamut angerlarsimaffimmi periarfissaqartut misilitsinnerni angusarissaarnerusarnerat, apeqqutinut pinngortitamik ilisimatusarnermut tunngasunik akissuteqarnerni. Ilinniartitsisut atassuteqarsinnaanerat atuartut angusarisartagaasigut aamma annertuumik assigiinngissuteqartitsivoq – atuagarsorneq ajornerpaanik angusaqarfiusarluni, tigussaasutigulli ilinniarnaq, assersuutigalugu atuartut pinngortitami misileraasarnerat, pitsaanerpaanik angusaqaataasarluni.

Matumani naleqquttumik Suna Christensen-ip tikkuagaa innersuussutigineqaannarsinnaavoq, uparuarmagu atuartitsinermit sinaakkutaasut iluarsaateqqittariaqartut, kitaamiut periusaat Nunani Issittuni tamakkiisumik naammaginartumillu atorneqarsinnaanngimmata.

Teacher Mentoring to Improve Quality Formal Schooling in Rural, Remote and Indigenous Communities in Arctic Alaska

Barbara L. Adams-ip allallu oqarnerat malillugu ilinniagaqarnerup Inuiaqatigiinnik pisinnaasaqalersitsinikkut aammalu oqaatsinik allanillu ilikkagaqarnikkut nukittorsartarai, aappaatigooqarpoq aamma kulturitoqqap nungusarneqarnera sukkatsitittaramiuk aserorterinerit sunnuteqarsinnaasoq. Alaskap avinngarusimasortaani ilinniartitsisut assut taarseraapput, teacher-mentor-imik ingerlatsineq tamatumingna allanngortitsiniarsarivoq. Ilinniartitsisunngorlaanut sammitinneqartoq, atuartitsinerminni naammassisaqarnerusinnaalersinniarlugit.